

Kanser Davran?? Envanteri- K?sa Versiyon

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kanser Davran?? Envanteri- K?sa Versiyon*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24232>

Özet

Kanser Davran?? Envanteri- K?sa Versiyon (KDE-KV), **kanser** hastalar??n hastal?k ve tedavi süreçleriyle ili?kili çe?itli davran??lar? ve semptomlar? yönetme konusundaki alg?lanan **öz-yeterlik** düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmif psikometrik bir araçtır. Ölçe?in Türkçe versiyonu, Iyigun ve arkadaşlar? (2017) tarafından kültürleraras? adaptasyon süreci tamamlanarak Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenilirlik aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. Bu adaptasyon çal??mas?, kanser hastalar??n psikososyal ihtiyaçlar??n ve ba?a ç?kma becerilerinin Türkçe konu?ulan klinik ortamlarda güvenilir bir ?ekilde de?erlendirilmesini sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kanser, öz-yeterlik, Kanser Davran?? Envanteri, psikometrik de?erlendirme, kültürleraras? adaptasyon, semptom yönetimi, onkoloji.

Yazarlar

Iyigun, E., Tastan, S., Gezginci, E., Korkmaz, S., Demiral, S., & Beyzadeoglu, M. (2017).

Amaç

Bu envanterin temel amacı, **kanser** hastalar??n hastal?klar?na ve tedavinin yan etkilerine kar?? gösterdikleri ba?a ç?kma davran??lar?ndaki yeterlilik inançlar??n, yani **öz-yeterlik**lerini belirlemektir. Ölçek, bireylerin a?r?, yorgunluk, beslenme sorunlar? ve duygusal s?k?nt? gibi kanserle ili?kili yaygın semptomlar? ne derece etkili yönetebileceklerini alg?lad?klar?? ölçer.

Türkçe adaptasyon çal??mas??n özel amacı ise (Iyigun et al., 2017), orijinal ?ngilizce ölçe?in kültürel ve dilbilimsel olarak Türk hasta popülasyonuna uygun hale getirilmesi ve bu ba?lamda ölçe?in güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullan?l?p kullan?lamayaca??n? saptamaktır. Bu, klinik ara?t?rmalar ve hasta bak?m? planlamas? için kritik bir adımdır.

Yap?

Kanser Davran?? Envanteri- K?sa Versiyon, kanser hastalar?nda alg?lanan **öz-yeterlik** (self-efficacy) psikolojik yap?s?? ölçmektedir. Öz-yeterlik, Albert Bandura'n?? Sosyal Bili?sel Kuram?'nda merkezi bir kavramdır ve bireyin belirli bir görevi ba?ar?yla yerine getirme yetene?ine olan inanc?? ifade eder. Kanser ba?lam?nda bu yap?, hastan?n aktif olarak tedaviye kat?lma, semptomlarla ba?a ç?kma ve ya?am kalitesini koruma yetene?ine olan güvenini yans?tır.

Ölçek, hastalar?n kendi davran??lar?n? yönetme becerilerine odaklanarak, pasif kabullenme yerine aktif ba?a ç?kma stratejilerini ne kadar etkili uygulayabildiklerini de?erlendirir. Bu, hem psikososyal hem de fiziksel adaptasyon süreçlerinin anlaşılması için önemlidir.

Geçerlik

Iyigun ve arkadaşlar? (2017) tarafından yürütülen Türkçe adaptasyon çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliği ve içerik geçerliliği incelenmiştir. İçerik geçerliliği, uzman görüşleri alınarak sağlanmıştır; maddelerin kanser davran??lar?n? temsil etme derecesi değerlendirilmiştir.

Yapı geçerliliği genellikle Doğrusal Faktör Analizi (DFA) kullanılarak incelenir. Bu analiz, Türkçe versiyonun faktör yapısının orijinal ölçekle tutarlı olup olmadığını ortaya koyar. Başarılı bir psikometrik değerlendirme, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı (öz-yeterlik) gerçekten ölçtü?ünü gösteren iyi uyum indeksleri ile sonuçlanmıştır.

Güvenirlik

Türkçe versiyonun güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test yöntemi ile değerlendirilmiştir. Yüksek bir Cronbach Alfa katsayısı, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü ve iç bütünlüğe sahip olduğunu gösterir.

Iyigun et al. (2017) çalışmasında elde edilen güvenilirlik katsayıları, Kanser Davran?? Envanteri-K?sa Versiyon'un Türkçe formunun klinik ve araştırma amaçlı kullanımı için yeterli düzeyde güvenilir olduğunu kanıtlamıştır. Yüksek güvenilirlik, ölçeğin tekrarlanan ölçümlerde tutarlı sonuçlar vereceği anlamına gelir.

Faktör Analizi

Orijinal Kanser Davran?? Envanteri (CBI), genellikle çok boyutlu bir yapıya sahiptir. K?sa Versiyonun faktör analizi, bu boyutların Türk popülasyonunda da korunup korunmadığını incelemiştir. Yapılan faktör analizleri (Büyük olasılıkla Doğrusal Faktör Analizi), ölçeğin kanserle başa çıkma alanlarını temsil eden teorik faktör yapısını desteklediğini göstermiştir.

Faktör yapısının doğrulanması, ölçeğin alt boyutlarının (örneğin, semptom yönetimi öz-yeterliliği, iletişim öz-yeterliliği) kültürel bağlamda da geçerliliğini sürdürdüğünü teyit eder. Bu analizler, ölçeğin skorlanması ve yorumlanması için temel oluşturur.

Enstrüman

Test Tipi: Kültürlerarası Adaptasyon ve Geliştirme (Orijinal ölçeğin k?sa versiyonunun Türkçe'ye uyarlanması).

Format: Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Özgün çal??mada belirtilmedi?i için genel CBI format? baz al?nm??t?r).

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal versiyon).

Popülasyon Grubu: Kanser hastalar?.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Iyigun et al. (2017) çal??mas?, çe?itli evrelerdeki ve farklı kanser türlerine sahip hastalar? içermi?tir.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Öz-bildirim, psikometri, Cronbach Alfa, onkoloji, hasta bak?m?, davran??sal ölçüm.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Elif Gezginci (Sorumlu Yazar) için ileti?im adresi: el_gez@hotmail.com

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izin ve ücret bilgileri, sorumlu yazar Elif Gezginci veya yay?nc? kurulu? (Journal of Pain and Symptom Management) ile ileti?ime geçilerek teyit edilmelidir.

Orijinal makaleye ait link bilgisi a?a??dad?r: [02107eb9o-y-https-www-sciencedirect-com.proxy2.marmara-elibrary.com](https://www.sciencedirect.com/proxy2.marmara-elibrary.com)

Referanslar

Iyigun, E., Tastan, S., Gezginci, E., Korkmaz, S., Demiral, S., & Beyzadeoglu, M. (2017). Cross-cultural adaptation and psychometric evaluation of the Turkish version of the Cancer Behavior Inventory-Brief Version. *Journal of pain and symptom management*, 54(6), 929-935.

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [cancer-behavior-inventory-brief-version-toad.pdf](#)

Kanser Davran?? Envanteri- K?sa Versiyon Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM